

Література:

1. Архипов В. В. Організація ресторанного господарства: навч. посібник / В. В. Архипов – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 280 с.
2. Братчиков В. Міжнародні стандарти ISO 9000 версії 2000 року. Основа, структура і практика застосування (Частина 1. Принципи побудови) / В. Братчиков // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2000 р. – № 2. – С. 53- 57.
3. Басовкий Л. Е. Управление качеством: учебник / Л. Е. Басовкий, В. Б. Протасьев. – М.: ИНФРА, 2001. – 212 с.
4. Організація обслуговування у підприємствах ресторанного господарства: підручник за ред. проф. Н. О. П'яницької. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 632 с.
5. Організація виробництва і обслуговування на підприємствах громадського харчування: навч. посібник / В. Д. Карпенко, А. Л. Рогова, В. Г. Шкарлупа та ін. – К.: НМЦ “Укросвіта”, 2003. – 248 с.
6. Сучасні концепції менеджменту: навчальний посібник / за ред. д.е.н., проф. Л. І. Федулової. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 536 с.
7. Нечаюк Л.І. Готельно – ресторанний бізнес: менеджмент: навчальний посібник. Л.І. Нечаюк, Н.О. Нечаюк. - К.: ЦНЛ, 2006. - 348с.

*Вовчок Тетяна,
студентка групи РКзм-51*

АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Амортизаційна політика на макrorівні є складовою частиною економічної політики держави, адже впливає на процес оновлення основних виробничих засобів, прискорює темпи науково-технічного прогресу, активізує інвестиційну діяльність, а через них підвищує ефективність суспільного виробництва. Амортизаційної політика на рівні підприємства є складовою частиною облікової політики підприємства та загальної політики формування власних фінансових ресурсів, що полягає в управлінні ними з метою реінвестування у виробництво. Незважаючи на те, що амортизаційна політика ґрунтується на визначених державою принципах і методах, кожне підприємство її індивідуалізує з врахуванням специфіки своєї діяльності. Без розуміння сутності і функцій, які виконує амортизація, навряд чи можна розробляти і здійснювати науково обґрунтовану амортизаційну політику. Як показав аналіз літературних джерел, серед вчених і фахівців, які досліджують проблему амортизації, немає єдиної точки зору на багато аспектів проблеми. Зокрема, немає чіткого визначення понять «амортизація» і «амортизаційні відрахування».

У класичному розумінні амортизація є відшкодуванням грошових коштів підприємства, які воно витратило, набуваючи або створюючи довгострокові активи. Згідно П(С)БО 7 амортизація є систематичний розподіл амортизованої вартості необоротних активів протягом строку їх корисного використання. Ряд науковців характеризують амортизацію як процес перенесення основними засобами своєї вартості на продукцію, що випускається з метою їх простого відтворення, а амортизаційні відрахування як результат процесу амортизації, тобто частину вартості основних засобів або інших об'єктів амортизованого майна, що підлягає перенесенню на витрати виробництва за якийсь період. Таким чином, амортизаційні відрахування є частиною вартості засобів праці, яка в міру їх зносу переноситься на новий продукт і існує спочатку як частина вартості незавершеного виробництва, потім як частина вартості готової продукції і після реалізації її як грошова сума, призначена для відшкодування зносу.

Різницю між названими підходами можна краще зрозуміти виходячи суті амортизаційної політики підприємства. В одному випадку власники підприємства хочуть адекватно відобразити витрати періоду з метою обґрунтованого розрахунку оподаткованого прибутку (концепція «розміщення витрат»), в іншому - отримати грошові кошти з метою відновлення зношеного активу у майбутньому (концепція «втрати вартості»). Вважаємо, що останній підхід більш логічний і правомірний як з теоретичної, так і з практичної точки зору. Хоча досить складно точно визначити, на які цілі підприємства спрямовують суми амортизаційних відрахувань. Вони починають власний рух, ніяк не пов'язане з основними засобами, на які вони нараховуються. Амортизаційні відрахування можуть бути вкладені у ті ж або інші необоротні активи, а також у різні види оборотних активів.

Амортизація, як економічна категорія виконує такі функції: сприяє процесу простого і частково розширеного відтворення основних засобів, виступає регулятором їх оновлення та кругообігу; є основою для визначення фізичного зносу основних засобів; використовується для розрахунку собівартості і прибутку підприємства [2].

Поряд з поняттями «амортизація» і «амортизаційні відрахування» досить широко використовується і таке поняття, як «знос». Часто ці поняття ототожнюються. Однак, амортизація і знос є самостійними економічними категоріями, які різні як за сутністю, так і за величиною. Однак у різних нормативних актах ці поняття іноді ототожнюються, що призводить до неправильного їх тлумачення та помилок в обліку. Якщо знос відображає старіння основних засобів, то амортизація відображає накопичення грошових коштів на заміну основних засобів шляхом включення амортизаційних відрахувань до витрат виробництва, тобто є складовою частиною собівартості. Майже всі основні засоби старіють, піддають зносу, який

може бути як фізичним, так і моральним, в той час як амортизація може нараховуватися не завжди.

Вивчення літературних джерел і господарської практики дало можливість констатувати недосконалість амортизаційної політики вітчизняних підприємства і виокремити причини такої ситуації. Ними є [1]:

- незначні інвестиції у матеріальні необоротні активи за рахунок амортизації (20-25%) свідчать про недостатню зацікавленість керівництва у збільшенні власних інвестиційних ресурсів;
- досить високий рівень зносу основних засобів підприємств (40-45 %) і негативна динаміка даного показника знижує продуктивність праці, погіршує якість продукції, її конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість підприємства;
- слабе використання можливостей амортизації, як інвестиційного ресурсу, у зв'язку з переважним використанням лінійного методу нарахування амортизаційних відрахувань;
- недостатнє вивчення можливостей отримання фінансових вигод при використанні прискорених методів розрахунку амортизаційних відрахувань;
- відсутня система планування та управління амортизаційними відрахуваннями;
- відсутній взаємозв'язок амортизаційної політики з фінансовою політикою підприємства.

Узагальнюючи вищезазначені причини недосконалості амортизаційної політики, можна зробити висновок, що керівництво підприємств не зацікавлене у ефективному управлінні амортизаційними відрахуваннями і трансформації їх у власне джерело інвестицій. Вихід з цієї ситуації ряд науковців [1; 2] вбачають у формуванні амортизаційної політики як складової частини загальної політики формування власних фінансових ресурсів, яка полягає в управлінні амортизаційними відрахуваннями з метою їх подальшого використання як джерела капітальних інвестицій.

Серед підприємств складається ситуація, коли керівництво підприємства не зацікавлене у ефективному управлінні амортизаційними відрахуваннями і трансформації їх у власний джерело інвестицій. Всі джерела фінансування інвестицій поділяються на внутрішні (прибуток і амортизаційні відрахування) та зовнішні (кредити і займи), відповідно можливе їх спільне використання. Оскільки на даний момент розвитку вітчизняної економіки, вартість кредитних ресурсів є високою, то найбільш вигідним джерелом інвестування залишаються власні кошти, у тому числі і амортизаційні відрахування. До переваг амортизації як джерела фінансування інвестицій у необоротні активи є: доступність (амортизаційні відрахування завжди є в розпорядженні підприємства), безкоштовність (амортизаційні відрахуван-

ня - практично єдиний інвестиційний ресурс, який не має вартості і є безкоштовним для підприємства).

Розробка амортизаційної політики має полягати у плануванні та управлінні амортизаційними відрахуваннями, перетворенні їх у джерело подальшого інвестування необоротних активів для збільшення грошових потоків, активізації інвестиційної діяльності підприємства. Даний напрямок передбачає тісний зв'язок амортизаційної та інвестиційної політики як складових фінансової політики підприємства при визначенні грошових потоків інвестиційного проекту з урахуванням різних джерел його фінансування. Реалізація даного напрямку зумовлює вирішення наступних завдань: визначення життєвого циклу інвестиційного проекту, який буде збігатися з терміном використання об'єкта основних засобів, визначення джерел фінансування інвестицій та методів обчислення амортизації. Ріст інвестиційного потенціалу підприємства може бути досягнуто шляхом дотримання нормативних строків експлуатації об'єктів матеріальних необоротних активів і використання прискорених методів амортизації.

Формування амортизаційної політики має відбуватися у тісному взаємозв'язку з політикою формування прибутку і його розподілу. Взаємозв'язок амортизаційної політики з такою складовою частиною фінансової політики, як політика формування прибутку, пов'язана з визначенням оптимальних показників прибутку і рентабельності підприємства. Загальновідомим є той факт, що амортизаційні відрахування включені в собівартість продукції безпосередньо впливають на показники прибутку підприємства. Так, прискорені методи амортизації, найбільш вигідні з інвестиційної точки зору, бо дозволяють списати більшу частину активу у перші роки його експлуатації. Однак, це веде до збільшення собівартості продукції і зниження фінансових результатів (валового прибутку, прибутку від операційної діяльності, чистого прибутку). Зниження абсолютних показників прибутку призводить і до зниження показників рентабельності підприємства. У зв'язку з цим, реалізація амортизаційної політики повинна проводитися на основі попереднього аналізу фінансового стану підприємства і визначення оптимальних показників прибутку і рентабельності.

Взаємозв'язок амортизаційної політики з політикою розподілу прибутку заснована на визначенні шляхів зниження податкового навантаження на підприємство. Відповідно зниження величини прибутку передбачає знижень рівня податку на прибуток. Слід зазначити, що формування амортизаційної політики у взаємозв'язку з політикою формування і політикою розподілу прибутку повинно полягати у виборі оптимальних показників, що характеризують фінансовий стан підприємства. Таким чином, амортизаційна політика підприємства повинна формуватися у тісному зв'язку з його фінансовою політикою.

Список використаних джерел:

1. Масленніков Є.І. Методика обліку амортизації активів підприємств. розкриття основних теоретичних аспектів амортизації на мікро- та макрорівнях [Електронний ресурс] / Є.І. Масленніков, Ю.М. Мельник // Економіка: реалії часу: науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 92-97.
2. Надворняк Я.М. Порівняльний аналіз методів нарахування амортизації як джерела відтворення основних засобів / Я.М. Надворняк // Економіка АПК. – 2013. – № 11. – С. 84-89.
3. Пушкар М.С., Семанюк В.З. Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік: навчальний посібник – Тернопіль: Астон, 2009.–252 с.

*Волчук Юлія,
студентка групи РКзм-51*

ТЕНДЕНЦІ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ КОНТРОЛІНГУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання при зростанні впливу факторів зовнішнього середовища та посиленні позицій конкурентів на ринку функціонування підприємств у довгостроковому періоді великого значення набуває ефективне управління. Контролінг є сучасною методологією координації управлінської діяльності підприємства. Поставлена на достатньому рівні система контролінгу допомагає своєчасно та правильно оцінювати становище, що склалося на підприємстві, швидко реагувати на сформовані фактори зовнішнього середовища. Це дає можливість здійснювати планування дій і прогнозування основних показників діяльності підприємства, що підвищує ефективність його роботи. Використання цієї сучасної методики на підприємствах незалежно від форми власності дозволить досягти стабільного стану на ринку та ефективно управляти фінансовими ресурсами.

Контролінг являє собою інтегроване управління підприємством, тобто управління «під єдиним кутом зору», що стає можливим завдяки наявній широкій методичній та інструментальній базі. Контролінг у сучасному розумінні постає як основна функція менеджменту, він будує взаємозв'язки між іншими функціями – плануванням, координуванням, контролем, обліком та аналізом. Контролер турбується про те, щоб кожен міг контролювати себе самостійно в аспекті додержання доведених керівництвом цілей [1, с. 118]. Перш за все така оцінка відбувається з точки зору своєчасного та якісного виконання менеджерами та іншими співробітниками своїх завдань, виходячи із стратегічного та оперативного планів розвитку підприємства.

Сучасне підприємство функціонує в умовах динамічного середовища, як внутрішнього так і зовнішнього, а також постійного ризику (рис. 1).